Victor Eftimi

Omuleț

Într-un sat trăia odată un băiat fără părinți :
Îl ținuse o bătrînă pînă îi crescură dinți,
Iar cînd a murit bătrîna l-a luat pe lîngă el
Un moșneag ce-i puse nume Tudorică, Tudorel...
Era vrednic băiețelul, muncitor și bun, isteț,
Oamenii îl botezară „Pui-de-om" și „Omuleț".
Cînd ajunse Tudorică de vreo șase-șapte ani,
Uite c-a murit și moșul !... Mai sărman între sărmani,

Singur a rămas pe lume Pui-de-om. Intră argat
Cînd la unul, cînd la altul. Nu-nceta din alergat :
Căra apă din fîntînă și lemne căra pe brațe,
Mai ducea la baltă caii să-i adape printre rațe,
Cu căciula pe-o ureche și cu bățul de alun
Mîna oile să pască unde-i pășunatul bun,
Își vedea voios de treabă, lumea toată-l îndrăgea –
Pe bătrîni cu sîrguință i-asculta, i-înțelegea.
Nu știa ce e minciuna, nu era fricos, flecar ;
Cînd s-a dus din sat văcarul l-au făcut pe el văcar.
Zece ani avea băiatul, voinicel cît un flăcău,
El știa să lămurească ce e bine, ce e rău,
Judeca dintr-o privire, cîntărea de la-nceput
Și pe cel deschis la suflet, și pe omul prefăcut.
Tot trăind, de mic, băiatul, printre blînde dobitoace,
Învățase cu dulăii, cu berbecii să se joace,
Se lua cu ei la trîntă și cu iepurii la fugă,
Presimțea ce-aduce norul, știa vîntul cîte-ndrugă,
Învăța povești cu zîne, rămase de la bunici,
Cerceta prisăci și cuiburi, mușuroaie de furnici,
Pricepea, plecînd urechea, murmurul adînc de gîrle,
Sta de vorbă cu bătrînii, cu ciobanii de la tîrle,
Ajunsese Tudorică tuturor să fie drag,
Voinicel cît trei ca dînsul, înțelept ca un moșneag..
Într-o zi, pe înserate, sta cu turma Omuleț,
Cu Tomiță măgărușul cel zburdalnic și isteț,
Cu Osman și Dolofana, cu Lăbuș, cei trei dulăi
Ce păzeau cu vrednicie oile, de lupii răi.
Își punea la încercare fluierul din lemn de soc,
Tot sufla în el. Degeaba ! Nu putea cînta de loc !
– Am s-ajung de rîsul turmei cu un prostănac ca tine,
Alții cîntă doine, hore, numai eu sînt de rușine...
În zadar de-atîta vreme mă tot rog și te îndemn,
Mult aș vrea să am un fluier de nădejde, nu un lemn,

Uscătură fără viață, creangă moartă, cum ești tu !
Și, strivindu-l cu piciorul, în fărîme îl făcu.

Nu trecu o clipă-două de cînd fluierul spărsese
Și-auzi gemînd o babă și necazu-i înțelese...
Babă slabă, cocoșată, cu un cap uscat de hîrcă,
Îndoită de povara lemnelor purtate-n cîrcă.

Baba :

Aoleo, sărac de mine,
Nu mai pot de-atîta bine !
Vai de mine, aoleu,
Nu mai pot ! Tare mi-e greu !

Omuleț :

Ce-i, mătușă, ce te doare ?

Baba :

Vai de bietele-mi oscioare !
Rău mă doare spatele,
Bate-m-ar păcatele !

Omuleț :

Cum poți duce-așa povară ?

Baba :

Baba singură o cară,
Că pe lume-i singurică.

Omuleț :

Stai departe, băbulică ?

Baba :
Da' de ce mă-ntrebi, nepoate ?
Ai vrea să m-ajuți ? Da ?

Omuleț :
Poate !

Baba :
Eu stau cam depărtișor,
Sus, în taina codrilor !

Omuleț :
Am să viu la urma urmei !

Baba :
Dar ce faci cu paza turmei ?

Omuleț :
Asta mă gîndesc și eu...
Să-mi las turma-mi vine greu,
Trebuie să stau în vale,
Că lupii ne dau tîrcoale.
Să te las pe dumneata
Nu mă lasă inima.
Ia să mă gîndesc nițel !

Baba :
Dragul babei voinicel !

Omuleț :
Mătușă, fie ce-o fi,
Cred că lupii n-or veni
Tocmai astăzi, să mă fure.
Hai, măicuță, în pădure !

Măi dulăi, Lăbuș, Osman,
Stați cu ochii la dușman,
Stați de pază, rînd pe rînd,
Eu mă-ntorc curînd-curînd !

Baba :
Să-mi trăiești, băiete dragă,
N-am să uit o viață-ntreagă...

Omuleț ia în spinare legătura de surcele
Și se duce după babă. Lemnele erau cam grele,
Greu urcușul spre pădure, grea și inimioara lui
La gîndul că-și lasă turma în voia norocului.
Ce dreptate-avea băiatul inima să i se strîngă !
Că de-ar fi știut sfîrșitul s-ar fi pus, năuc, să plîngă :

Presimțind că nu-i ciobanul oile să le păzească,
O haită de lupi din codru au pornit să năvălească :
Unii se luptau cu cîinii, iar ceilalți, venind puhoi,
Repezindu-se în turmă înșfăcară șapte oi.
Șapte oi – atît putură – c-au sărit cîțiva săteni
Cu topoare, furci și coase, alungîndu-i pe vicleni.
Toți se minunau de lipsa păstorelului cuminte,
Iar un baci bătrîn, prieten, nu putea găsi cuvinte

Să-şi arate tot amarul ăstei negre întîmplări...
Tocmai astăzi să lipsească şi s-ajungă de ocări !

Baciul :
Tudorele, Tudorele,
Te loviră zile grele...
Hei, mătuşă, vai de voi,
C-au intrat lupii în oi.
Unde-o fi pierit băiatul ?
Buno, ce-o să zică satul ?

Buna :
Tudorele, Tudorele,
Unde-mi umbli, nepoţele ? !

Baciul :
Peste tot îl căutai.

Buna :
Vai de capul nostru, vai !

Baciul :
I s-o fi-ntîmplat ceva,
De-a lăsat turma aşa.

Buna :
Şapte oi să ne lipsească !
Cine o să le plătească ?

Baciul :
Lasă, buno, nu mai plînge !
Oameni sîntem ! Ne-om mai strînge
Şi cu toţi te-om ajuta
Să vă iasă paguba.

Iată că din codru vine alergînd într-o suflare
Pui-de-om – grăbit și vesel că făcuse-o faptă mare.

Omuleț :
Bunicuțo, bade, spune :
Cu ce treabă la pășune ?

Buna :
Unde-ai fost, măi nepoțele ?

Omuleț :
Am cărat niște surcele.
Ajutai o biată babă,
Prea era uscată, slabă !

Buna :
Năvăliră fiarele
Și ți-au dus mioarele !

Omuleț :
Vai de mine ! Nu se poate !

Buna :
Ba s-a prea putut, nepoate !
Ți-au dus lupii șapte oi.

Omuleț :
Vai, bunico, vai de noi !

Baciul :
Lasă, Tudorele, lasă,
Ai făcut o faptă-aleasă,
Fapta bună niciodată
N-a rămas făr-de răsplată !

După trei sau patru zile au venit în zori de zi
Doi străini bătînd în tobe. Toată lumea se trezi
Și-alergă să vadă ce e. Nu se dumireau de fel
Ce era. Erau doi crainici, căutau pe Tudorel.

Cei doi crainici :
Pui-de-om ! Hei ! Omuleț !
Unde ești, băiat isteț ?
Ziua bună tuturor !

Buna :
Mulțumim, drumeților !

Crainicul :
Căutăm pe Tudorel.

Buna :
Ce treabă aveți cu el ?

Crainicul I :
Ni s-a spus că șade-aici,
La casa unei bunici !

Buna :
Eu sînt buna. Tudorel,
Pui-de-om, mi-e nepoțel !
Și... cam ce vreți, oameni buni ?

Crainicul II :
Am aflat de el minuni !

Buna :
Da, e un băiat cuminte,
Sărîtor, cinstit. Nu minte.
De bătrîni știe s-asculte
Și nici nu prea cere multe.
El cu munca lui se ține,
Ba m-ajută și pe mine,
Dragul bunei !

Crainicul I :
Să-ți trăiască,
Și viața să-ți fericească.

Buna :
Să trăiți și dumneavoastră...

Crainicul II :
Ne-a trimis stăpîna noastră,
Zîna Codrului măiastră,
Să-l ducem degrab' la ea,
Să-i dea daruri cîte vrea !...

Buna :
Bine, maică, să pornim
Și în cale să-i ieșim !

Și, pe cînd porneau să-l afle, iată-mi-l în altă parte
Cu Tomiță și cu turma ce-o purtase hăt, departe.

Omuleț :
Gata ! Munca s-a sfîrșit,
Hai, plecați ! N-ați auzit ?
Hai, Osmane, adu laba !
Hai și Dolofana, slaba !

Hai, Lăbuș, vino și tu !
Vreți să mai rămîneți, nu ?
Hai și tu, Tomiță, hai,
Noapte bună hai să-mi dai !
Auziți-l cum sughiță !
Adu laba, măi Tomiță !

Măgărușul și dulăii, parcă presimțind ceva,
Nu plecară, se pitiră începînd a cerceta
Cu privirile, la dreapta și la stînga, rînd pe rînd,
Mirosind parcă o fiară și la pîndă așteptînd.
Nu trecu o clipă-două și iată că se ivește
Namilă de om, făptură îmbrăcată ciobănește.
Răsăreau sub zeghea lungă două labe potcovite :
Nu era curată treaba !... Un balaur, pasămite !

Balaurul :
Omuleț !

Omuleț :
Cine mă strigă ?

Balaurul :
Dă-mi un boț de mămăligă !

Omuleț :
Mămăligă, dumneata ? !
N-am văzut așa ceva !
Dumneata, nene balaur,
Ai putea mînca un taur !

Balaurul :
Păi, atunci, dă-mi un berbece !

Omuleț :
Cum să nu ? Îți dau și zece !..

Balaurul :
Lasă glumele, băiete,
Că mi-e foame și mi-e sete !

Omuleț :
Poftă bună !... Du-te-n sat,
Să-ți dea cine ți-a mai dat !

Balaurul :
Te-nghit ca pe-un brotăcel !

Omuleț :
Ce zici de ciomagul meu ?
Ia înghite-l și pe el,
Da', vezi, să nu-ți cadă greu !

Balaurul :
Fugi de-acolo, Tudorică,
Am glumit, nu-ți fie frică !

Omuleț :
Spune-odată : ce poftești ?

Balaurul :
Mîine-n zori pe unde ești ?

Omuleț :
Nu pricep !

Balaurul :
În care parte
Pleci cu turma ? E departe ?

Omuleț :
Unde-o fi pășunea bună !

Balaurul :
Măi, ce hoț ! Nu vrea să spună !
Un-te duci cînd pleci de-acasă ?

Omuleț :
Unde-o fi iarba mai grasă.

Balaurul :
Vreau să știu : în care loc ?

Omuleț :
Păi, știu eu ? După noroc !

Balaurul :
Ăsta nu-i răspuns !

Omuleț :
Dar ce ?

Balaurul :
Spune-mi : locul unde e ?

Omuleț :
Ca să vii cu alții ? Lasă !
Umbli după oi !

Balaurul :
Ce-ți pasă ?
Oile nu-s ale tale,
Mîine am să-ți ies în cale ;

De vreo lună te pîndesc,
Nu pot urma să-ți găsesc !
Ca zănaticii te plimbi
Și pășunea o tot schimbi.

Omuleț :
Mai așteaptă-mă o lună,
Pîn-atuncea, poftă bună !

Balaurul :
Mă, așa-mi vorbești tu mie ?
Ține, am să-ți trag o mie...

Să-l plesnească vru, cu laba, grea și lungă și păroasă,
Dar ciobanu nostru-i sprinten, nici o clipă nu se lasă.
Se ferește, sare-n lături, cînd în sus, cînd mototol,
Iar balaurul, cu palma tot mereu lovea în gol.
Omuleț, sucindu-și bîta, îl pocnește cînd în cap,
Cînd în glezne, cînd în umăr. Cellalt sare ca un țap...
Amețise blestematul, dar nu se lăsa de fel ;
Cum se poate să se pună un biet ciobănaș cu el ?
Încordîndu-și toată vlaga puse mîna pe băiat,
Îl trînti, ținîndu-l bine și strigînd înverșunat.
Dar Lăbuș și Dolofana se reped din umbra lor,
Sare și Osman și latră lighioana s-o sfîșie,
Scapă Omuleț din gheare și dulăii își îmbie.

Omuleț :
Șo pe el ! Așa ! Lăbuș !
Hai, Osmane, tu acuși !

Și Tomiță cu copita pe balaur îl pocnește ;
Cînd în față, cînd în frunte, și lovind, mînia-i crește.

Balaurul :
Ce măgar cu mintea șuie,
Mi-a făcut capul cucuie !

Și pe cînd lovea Tomiță pe balaur, Tudorel,
Paloșul de opt ocale și de două ori cît el,
Îl smulgea din cingătoarea spurcăciunii, voinicește,
Și cu două mîini deasupra capului îl răsucește.

Omuleț :
Piei, tîlhar afurisit !

Balaurul :
Ho, mă ! Stați, mă, c-am glumit !
Uite, plec. N-am să mai viu !

Omuleț :
Altădată nu scapi viu !

Balaurul :
Adu sabia, măi vere,
Că rămîn fără putere !

Omuleț :
Ne ! Ne ! Ne ! Că nu sînt prost
Fost-ai, lele, cînd ai fost !

Balaurul :
Adu sabia, haiduce,
Și ne facem frați de cruce !

Omuleț :
Ce spui ? Frate eu cu tine ?

Balaurul :
Fă-te și-o să-ți meargă bine !

Omuleț :
Nu mă fac, mă, nu mă fac !

Balaurul :
Vreau cu tine să mă-mpac !

Omuleț :
Dacă vrei să facem pace,
Să nu te mai prind încoace !
Sabia o țin zălog.

Balaurul :
Dă-mi-o, mă ! Vrei să te rog ?

Omuleț :
Roagă-te cît vei pofti,
Nu ți-o dau, fie ce-o fi !

Balaurul :
Vorba mea-i vorbă de aur,
Jur pe cinstea-mi de balaur !

Omuleț :
Nu mai vii dacă ți-o dau ?...

Balaurul :
Nici pe gînduri nu mai stau !

Omuleț :
Vorba-i vorbă ?

Balaurul :
Nu mai viu.
Să nu ies de-aicea viu !

Omuleț :
Eu mă-ncred în orișicine,
Fiindcă-i cred pe toți ca mine,
Eu nu merg pe necrezute,
Ține-ți paloșul și du-te !

Balaurul :
Mulțumesc de bunătate,
Ce păcat că nu-mi ești frate !

Pipăindu-şi fruntea plină de sudori şi de cucuie,
Prăpăditul de balaur slava cerului o suie.

Buna :
Pui-de-om ! Hei ! Tudorel !
Dragul mamei, voinicel !

Omuleţ :
Aici. Buno, sînt aici !

Crainicul I :
Voinicel între voinici,
Auzit-am şi-am văzut
De departe ce-ai făcut !

Crainicul II :
Viteaz al vitejilor,
Hai la Zîna Codrilor !...

Omuleţ :
Să nu fie vreo iscoadă,
Măi Lăbuş, ce dai din coadă ?
Vrei să plec, măi năzdrăvane,
Mă îndemni şi tu, Osmane ?

Buna :
Du-te, fără grijă pleacă...

Omuleţ :
Aş fi vrut să dorm oleacă !

Crainicul I :
Lasă !

Omuleț :
N-auziți cum tună ?
Ce să caut pe furtună ?

Crainicul II :
Zîna noastră cînd te cheamă
Du-te-n codru fără teamă...

Uite, vezi venind o babă ?
Du-mi-te cu ea, degrabă,
Nu te teme de furtună,
Că se duce. Cale bună !

Zorind mereu s-ajungă pe urma babei sure,
Urcînd pe-o grea furtună, tăiară deal, pădure,
Și iată-mi-i acuma, pe Omuleț și baba,
La casa mîndrei zîne ajunși în toată graba.
O casă ? Nu ! Colibă prin care ploaia, vîntul
Și viscolele iernii cutremurînd pămîntul,
Pornite s-o dărîme pătrund prin crăpături
Cu urlete de fiară și crunte lovituri.
Se minuna băiatul de-atîta sărăcie,
De-atît pustiu de codru... Mai rău putea să fie ?
Și nu-i venea să creadă că tot ce auzise
De strălucirea zînei, erau povești și vise.

Baba :
Am ajuns. Aici stă zîna !

Omuleț :
M-a cam păcălit bătrîna !
Casă-i asta ? Un palat,
Sau bordei dărăpănat ?

Baba :
Omuleț, ia uite bine...
Nu mă mai cunoști pe mine ?
Ne-am văzut în clipe grele,
Eu sînt baba cu surcele...

Mi le-ai dus, m-ai ajutat,
De povară m-ai scăpat.

Omuleț :
Dumneata ? Halal să-ți fie !
Șapte oi ! O-mpărăție
Am pierdut în acea zi !
Fără plată voi sluji
Satului un an întreg,
Să mă ierte.

Baba :
Nu-nțeleg !

Omuleț :
Mi-am lăsat întreaga turmă
Și-am pornit să-ți calc pe urmă,
Și lupii au năvălit,
Șapte oi mi-au prăpădit !

Baba :
Lasă, n-o să-ți pară rău,
Ăsta e norocul tău,
Ciobănelule pribeag,
Mult ești bun și mult mi-ești drag !

Și, deodată, într-un tunet, într-un fulger luminos
Se ivi, strălucitoare, în straiul cel mai frumos,
O domniță din poveste, cu cosițele pe spate,
Avea părul lung, de aur, împletit cu nestemate,
Avea ochii mari, albaștri, zîmbetul frumos și blînd
Pe frunte o coroniță și-un luceafăr, scăpărînd
Mii de raze, focuri albe, rîuri de mărgăritare,
Luminînd pădurea toată, pînă hăt, în depărtare...

Mai avea și-o nuielușă de argint, cu șapte stele,
Din nuia țîșneau într-una roiuri-roiuri de mărgele :
Roșii, galbene, albastre, albe, verzi și viorii –
Licurici, umplînd văzduhul, sute, sute, mii și mii.

Omuleț :
Vai, ce zînă minunată !
Ia să te mai văd o dată !

Zîna :
Poate nici coliba mea,
Cum văzui, nu ți-ar plăcea ! ?

Omuleț :
Asta-i casă de bătrînă,
De băbușcă, nu de zînă !

Zîna :
Atunci, uite : ca să-ți placă,
În palat să se prefacă !

La un semn făcut de zînă cu vrăjita-i nuielușă,
Într-un fulger, într-un tunet cade zid și cade ușă,
A pierit bordeiul babei și în locul lui, minune !
Crește un palat din basme... S-aud cîntece din strune,
Pretutindeni lumineză policandre de cleștar,
Pe columne de porfiră azvîrlind mărgăritar.
Flori de crin îmbălsămează. În furtuna care-a stat
Zîna Codrului își poartă ciobănelul prin palat.

Omuleț :
Ia uite minunăție !...
Ce lumini, ce bogăție...

Parcă nu-mi vine să crez,
Dragă zînă, nu visez ?
Nu se poate ! Nu se poate !

Zîna :
Toate sînt aievea, toate !
Și toate sînt ale tale...

Omuleț :
Ale mele ? Mai agale,
Glume ! Vai de capul meu !
Cum să cred aceasta eu ?
Ce ispravă am făcut
Ca s-ajung ce n-am crezut ! ?

Zîna :
Nu te cheamă Tudorel,
Ciobănașul voinicel,
Poreclit cel fără frică ?

Omuleț :
Da ! Mă cheamă Tudorică !

Zîna :
Pui-de-om parcă-ți mai zice ? !

Omuleț :
Pui-de-om !

Zîna :
Bine, voinice !
Aș vrea să te-ntreb ceva.

Omuleț :
Întreabă și vei afla !

Zîna :
Mai dăunăzi, dragul meu,
Intîlnişi un fel de zmeu ;
Te-a-ntrebat, unde-ai să pleci
La păscut ? Pe ce poteci ?

Omuleţ :
M-a-ntrebat, dar nu fui prost
Să-i răspund cum ar fi fost.

Zîna :
Şi de ce n-ai vrut să-i spui ?

Omuleţ :
Fiindcă nu e treaba lui !

Zîna :
Acel zmeu s-a repezit
Şi cu palma te-a plesnit !

Omuleţ :
Aoleo, ce mi-a mai tras,
Dar ca mutul am rămas !

Zîna :
Nu i-ai spus : merg în pădure ?

Omuleţ :
Da' de ce ? Ca să le fure ?
Oile nu-s ale mele,
M-a pus satul peste ele,
Să le pasc, să le păzesc,
Iar nu să le prăpădesc !

Zîna :
Foarte bine, Tudorică !
Pui-de-om să nu-ți mai zică,
Ești un om și jumătate !
Te-am chemat să-ți fac dreptate...
Pe cei răi îi pedepsesc,
Pe cei buni îi răsplătesc !

Omuleț :
Zînă dragă, minunată,
Nu mi-e gîndul la răsplată...
Că răsplata ce-oi vedea
Este însăși fapta mea !

Zîna :
Ți-ai lăsat turmă și treabă
Ca s-ajuți o biată babă
Doborîtă de povară,
Asta e o faptă rară !
Uite-aici : am bogății :
Pietre scumpe, mii și mii,
Iar în fiecare ladă
Galbeni strălucesc, grămadă,
Vîră mîna, ia cîți vrei !

Omuleț :
Dar ce vrei să fac cu ei ?

Zîna :
Ce ? S-ajungi un om bogat,
Să trăiești într-un palat
Fără grijă și nevoi !

Omuleț :
Fără turmă și zăvoi ?...

Oile să mi le-mpart,
De Lăbuș să mă despart,
De Osman și de Tomiță ?
Asta nu și nu, domniță !

Zîna :
Uite colo pe pereți
Arcuri, ghioage și săgeți,
Săbii multe înșirate,
Bătute cu nestemate !
Și săgeți și buzdugane,
Pistoale și iatagane,
Arme vechi, împărătești,
Să-ți alegi cîte poftești !

Un semn mai face zîna și iată, se ivesc
Impodobiți cu pene – alai împărătesc –
Cinci căișori ce zburdă, nechează și-l îmbie
Pe care să-l aleagă, să-l ia la călărie.

Zîna :
Ia te uită ce căluți
Sprinteni, la picioare iuți !
Alege pe care-l vrei,
Poți lua și doi, și trei !

Omuleț :
Eu sînt bun de păstorit,
N-am vreme de călărit,
Dacă vreau să sui urcușul,
Îmi ajunge măgărușul !

Și iar ridică zîna toiagul înstelat,
Pătrund în încăpere, cu pasul măsurat,

Zîmbind prietenește, o ceată de băieți
De seama lui, vreo șase ori șapte omuleți
Ce-și flutură-n lumină bogatele hăinuțe :
Mătăsuri, catifele, conduri și tichiuțe.

Zîna :
Ia te uită ce veșminte
Stropite cu mărgărinte,
Numai aur și fireturi,
Pentru nunți și zaiafeturi !
Alege-ți și tu un rînd !
Haide, spune mai curînd
Care-ți place, băiețele !

Omuleț :
Unde să mă duc cu ele ?
Prin păduri și prin vîlcele
Și prin rîpele potecii ?
Păi m-ar rîde și berbecii...

Zîna :
Foarte bine ! Foarte bine !
Ia mai uită-te la mine !
Vezi bușteanul de colea ?
Fac din el tot ce voi vrea.
Buturuga o prefac
În tufă de liliac...

La porunca ei, deodată, bușteanul se prefăcu
Într-o tufă uriașă... Pînă în tavan crescu,
Legănînd păduri de frunze și de flori îmbălsămate :
Pămătufuri albe, roșii, vinete, îmbujorate...

Zîna :
Doar o vorbă dacă spun –
Dintr-o buhă fac păun !
Cucuvea, cucuvea,
Schimbă-te la vorba mea !

Cucuvaia își întinse aripile de cenușă,
Un păun crescu dintr-însa, la un semn de nuieluș ă,
Răsfirînd o coadă lungă, învîrtind-o ca o roată,
Potrivind-o în lumină să se vadă plină, toată,
Cu mulțimi de ochi de aur țintuiți în coada lui –
Guș a-i unduia în ape cînd albastre, cînd verzui.
Poleit de-un snop de raze, preschimbîndu-se mereu,
Se-mbrăca întreg păunul în vopseli de curcubeu.
Pe căpșoru-i coronița tremura neîncetat,
De credeai că-i al pădurii mîndru, falnic împărat.

Zîna :
Ai văzut ce pot să fac ?
În ce vrei să te prefac ?
Vrei să fii un leu cumplit,
Sau un pom ce-a înflorit ?

Omuleț :
Nici păun, nici leu, nici pom !
Sînt mai mult ca ei : sînt om !

Zîna :
Băiețele, să-mi trăiești,
Ca un înțelept vorbești.
Nu ești lacom, hrăpăreț,
Pe mărire nu pui preț.
Dar aș vrea, după-nvoială,
Să nu pleci cu mîna goală

Omuleț :

Dacă vrei și vrei să-mi dai
O răsplată mie, hai !
Dă-mi o sabie s-o-ncing
Și vrăjmașii să-i înving !
Văd colo un fluieraș –
L-aș lua și duce-m-aș
Să tot cînt cu el și-atît,
Să-mi mai treacă de urît !

Zîna :

Ține sabia aceasta,
Care biruie năpasta !
Fluierul al tău să fie ;
Ai ales o avuție
Fără preț, fără pereche.
De demult, din vremea veche
L-a vrăjit un meșter mare
Să-mblînzească oameni, fiare...
Chiar cetățile dărîmă,
Face pietrele fărîmă...
Mare e puterea lui,
Dar nu cîntă orișicui !
Îl vrăjește numai cel
Care poartă viu în el
Cugetul de-a pururi treaz,
Inimioară de viteaz.
Pentru omul slab din fire
Nu-i decît un lemn subțire,
Pentru omul cu păcat
Nu-i decît un lemn uscat.
Una-i omul, lemnul, alta :
Totu-i omul, nu unealta !

Tu să fii mereu voios,
Fără frică, inimos,
Cum ai fost și pîn-acum.
Să pornești pe-al vieții drum

Cu încredere în tine,
Cu nădejdea în mai bine.
Fluierul ce ți l-am dat
Să te-ajute ne-ncetat !
Ia-l și du-te sănătos !

Omuleț :
Mulțumesc, zîno, frumos !

Își încinse săbioara și cu fluierul la gură,
Omuleț porni spre casă în noaptea măruntă, sură.
Iar în urma lui, deodată, n-a mai fost nici un palat,
A rămas doar o colibă, un bordei dărăpănat,
Iar în pragul ei, o babă pirpirie, cocoșată,
Îi zîmbea duios spunîndu-i : „Să poftești și altădată !"

Mare-i fuse bucuria cînd se văzu printre oi,
Cînd Lăbuș, Osman veniră să se bucure–amîndoi,
Iar Tomiță, măgărușul, rage, sare și sughiță,
Dovedind că numai unul e pîrdalnicul Tomiță !

Omuleț porni din fluier doine, hore să doinească.
Turma începu să joace ca la nunta țărănească :
Dolofana și dulăii, învîrtindu-se pe loc,
Țopăiau în două labe, nu se săturau de joc,
Pînă cînd văzînd că trece soarele spre scăpătat,
Ciobănașul Tudorică le strigă cam supărat :

Omuleț :
Gata ! Cheful v-am făcut,
Acum haideți la păscut !

Că dacă săltați mereu
Va fi vai de capul meu.
O s-ajungeți pe la case
Nemîncate, numai oase,
Și-o să zică satul tot :
„Pui-de-om e un netot,
Oile ne-a fermecat,
Le-a jucat ce le-a jucat,
Și flămînde le-a lăsat..."

Oile se risipiră, începînd, cuminți să pască...
Iată însă, că în umbră a pornit să se zărească
Haita lupilor, vicleană, strecurîndu-se ușor.
Iat-o ! Vine lîngă turmă, în tăcere, binișor.
Ciinii se reped la dînșii, latră, însă ce folos ?
Ceata fiarelor sporește, ochii le lucesc fioros.
Vin mereu, încep să urle, își arată colții lungi.
Să te văd, măi Tudorele, să te văd : cum îi alungi ?
Trage sabia băiatul, îi amenință... Nici gînd !
Au ajuns, și fiecare, o mioară alegînd,
Gata-gata-i să înhațe prada într-o-mbucătură !
Omulet nu stă pe gînduri, duce fluierul la gură
Și pornește iar să-i zică... Lupii se opresc mirați,
Parcă fermecați de vrajă și se uită nemișcați.
Apoi, ridicînd piciorul, legănîndu-se pe loc,
Îmblînziți ca prin minune o pornesc și ei la joc.
Se ridică-n două labe, se apropie de oi,
La-nceput, tot cîte unul, apoi doi și cîte doi ;
Se închină, ca boierii, și la horă le poftesc...
Joacă oile cu lupii parcă într-un danț frățesc...
N-a mai fost așa minune de cînd este lumea lume,
Dac-ar povesti-o altul aș crede că-i pus pe glume !
Un lup ia pe Dolofana, o lupoaică pe Osman,
Pe Lăbuș îl prinde alta și mi-l saltă năzdrăvan,

Pe Tomiță îl poftește una sură, mai bătrînă,
Și-amîndoi se țin ca mirii, braț la braț și mînă-n mînă.
Omuleț îi zice-ntr-una, suflă-n fluierul de soc,
Uluit de ce văzuse : lupi cu oile la joc !
Bucuros de-așa minune scoase fluierul din gură.
Dantul oilor se sparge. Lupii pe șezut șezură.
Dar abia-ncetase vraja cîntecului minunat,
Că, deodată, haita toată colții lungi și-a arătat.
Fiecare lup înhață oaia care o jucase,
S-o răpească, s-o mănînce, numai oasele să-i lase.
– Ia te uită ! Ia te uită ! zice Omuleț. Ce-a fost ?
Ai crezut în lupi, băiete, Tudorele, ești un prost !
Mînios, ridică iarăși fluieraşul și pornește.
Cîntec crunt de bătălie Pui-de-om acum horește.
– Șo pe ei ! Lăbuș ! Osmane ! Dolofano, șo pe ei !
Spăimîntați se îmblînziră lupii iar, ca niște miei.
Începură să se tragă d-a-ndaratelea-n pădure...
Nu le mai ardea acuma nici să joace, nici să fure.
Toată vlaga le-amorțise, nu știau cum să mai scape :
Le părea departe codrul ce-l credeau atît de-aproape.
Cîinii îi mușcau, rupîndu-i. Toată haita sîngera,
Iar Tomiță, cu copita, țestele le sfărîma.
Omuleț cînta gonindu-i – și din cînt nu s-a oprit
Pînă cînd întreaga ceată în pădure a pierit.
– Ia poftiți și altă dată, că vă vin la toți de rost !
...Și, de-atunci, nici o năvală de dihănii n-a mai fost.

Omuleț :

Am scăpat de ei ! Acum
Să ne pregătim de drum !

Dar mai pașteți nițeluș,
Stai de veghe, măi Lăbuș !

Ce spun eu : „nici o năvală ?" Că haita abia pieri
Și-altă pacoste s-arată în acel sfîrșit de zi.
Omuleț s-a-ntins pe iarbă, la poala unui copac.
Seara curge liniștită. Nici un zgomot. Cîinii tac.
Și pe cînd dormea băiatul, iar mioarele pășteau,
Din văzduhul înserării trei balauri se lăsau
Și tiptil s-apropiară, furișîndu-se agale,
Să răpună ciobănașul ațipit pe iarba moale.

Un balaur :

Am să-l leg încetișor,
Dacă mișcă, îl omor.
Eu cu el, voi, amîndoi,
Repeziți-vă la oi.
Sfîșiați-le pe toate,
Să mîncăm pe săturate !
Sfîșiați-le pe rînd,
Cît mai multe, mai curînd,
Oaie tînără, bătrînă,
Să mîncăm o săptămînă !

Ceilalți doi se strecurară printre ei, să le sfîșie,
Cîinii au pornit să latre primindu-i cu vrăjmășie.
Omuleț deschise ochii și ce-i fuse dat să vadă ?
Vede-o namilă cumplită și pe el se vede pradă
Namilei. Ținea în labe o frînghie gata-gata
Să-l încingă și să-i lege coatele și beregata.

Omuleț :

Iar venișI, măi spurcăciune ? !
Cum ne fuse vorba, spune !

Așa știi a te purta ?
Mă-ncrezui în vorba ta,
Mare nătărău am fost,
Dar acum nu mai sînt prost !

Ciobănașul, ca șopîrla, lunecă din gheara lui,
Dar balaurul își trase paloșul. Și ce văzui ?
Trase sabia băiatul, începură să se taie :
Omulet, păzindu-și capul, se trîntește, se-ncovoaie,
Îi fugea între picioare, hop în cîrcă îi sărea,
Călărindu-l pe balaur, fluierul își potrivea
Și de-acolo, dintre umeri, cînd scăpa, într-o clipită
O pornea să-i zică iarăși din unealta lui vrăjită.
Apoi iată-i pe balauri începînd, pe sus, să joace,
Topăind ca apucați, cînd încolo, cînd încoace.

Omuleț :
Ați jucat destul. Acum
Vă prefac în foc și scrum !

La porunca lui, vrăjmașii, amețiți de-atîta joc,
Parcă fulgerați de-un trăsnet în văzduh luară foc.
Într-un bubuit de tunet au plesnit ei cîteșitrei
Și s-au prăbușit : cenușă, scrum, și flăcări, și scîntei.

Omuleț :
Așa piere cu rușine
Cel ce vorba nu și-o ține,
Cel ce vrea să facă rău.
Nu mai sînt eu nătărău !...

Cine credeți că văzuse nevăzuta întîmplare,
Și rămase gură-cască, oricît ar fi fost de mare ?
Logofătu-mpărăției ce umbla din sat în sat,
Alte biruri să mai pună pe norodul apăsat.
Mai era cu el și ceata strîngătorilor de dări,
Oameni aprigi din aceia ce scot omul din răbdări :
Slujitori ai stăpînirii lacome și nesătule,
Oricît adunau la biruri tot nu le păreau destule.
Mai era cu logofătul un pitic, zis Gîdilici,
Ce la curtea-mpărătească se tocmise măscărici.
Gîdila la tălpi pe Vodă – și cu glumele-i neroade,
Îl înveselea spunîndu-și : „Cine poate oase roade".
Vai de pielea lui, netotul, că mînca bătăi cu biciul
Cînd își supăra stăpînul cu snoava și gîdiliciul.

Logofătul :
Măi, măi, măi ce grozăvie !
Repede la-mpărăție,

Să-l vestim pe împărat
De-așa lucru minunat !
Deocamdată să plecăm,
Satul ăsta să-l cruțăm.
Cu dări noi nu-l vom certa,
Ca să nu pățim ceva :
De-au putut cu voie bună
Trei balauri să răpună,
Apoi vezi ce-ar fi de noi,
De le-am pune biruri noi !

Vrea să plece logofătul, dar curînd se răzgîndește,
Către Pui-de-om se-ndreaptă vorbindu-i prietenește.

Logofătul :
Să trăiești, măi ciobănaș,
Să-i tot zici din fluieraș.
Ia încearcă și cu mine,
Că grozav să joc îmi vine !

Omuleț :
Vrei să-ți cînt jupîne ? Bine !
Haide, joacă după mine !

Duce fluierul la gură și începe iar să cînte,
Logofătul și vătafii prind în horă să s-avînte,
La-nceput ușor, în urmă tot mai tare, ca nuntașii,
Saltă-ntr-una, cînd pe vine, cînd împleticindu-și pașii.
Isteviți de-atita horă se rugară de băiat
Să mai stea nițel din cîntec, că sînt leoarcă de jucat.
Oftînd, ștergîndu-și ceafa, ochii, fruntea cu-o basma,
Răsuflau din greu. Jupînul îi vorbește cam așa :

Logofătul :
Hai, flăcăule, ascultă,
Văd că ai putere multă,
Cum te cheamă ?

Omuleț :
Tudorel.

Logofătul :
Cîți galbeni îmi ceri pe el ?

Omuleț :
Nu, jupîne, nici prin gînd,
Eu n-am fluieraș să-l vînd !
Ce să faci cu creanga asta ?

Logofătul :
Vreau să cînt, să-mi joc nevasta,
Iar apoi să-l dăruiesc
Craiului împărătesc...
Tare o să-i pară bine
De darul adus de mine !
Va cînta întreaga zi,
Curtenii vor dănțui
Și vor mătura din cale
Grijile Măriei Sale.

Omuleț :
Altă treabă în tot satul
Nu mai are împăratul ?

Logofătul :
Asta nu e treaba ta,
Fluierul ți-oi cumpăra.

Ia te uită ce mai pungă,
Viața toată să-ți ajungă !

Omuleț :
N-am nevoie de parale,
Nici de punga dumitale !

Mai bine să-ți vezi de drum
Cum îmi văd și eu acum...

Logofătul :
Nu mă duc făr-de-răspuns,
Dacă punga nu-i de-ajuns,
Am să-ți dau tot ce dorești :
Straie noi, papuci domnești,
Un căluț să călărești,
Chivără cu clopoței,
Turtă dulce cîtă vrei.

Omuleț :
Lasă, nu te mai tocmi !

Gîdilici :
Nu fi prost, mă ! Nu mai fi !

Logofătul :
Te voi duce la palat,
La slăvitul împărat,
Din țăran, din ciobănaș,
Să te facă boiernaș.

Omuleț :
Măi jupîni, nu-mi arde mie
De palat și boierie,
Nici de strai împărătesc,
Nici de turta ce-mi vorbești.
Toate astea, de le vream,
De la zînă le primeam !

Gîdilici :
Haide să plecăm, jupîne,
Că prostul tot prost rămîne !

Logofătul :
Măi ciobane de la oi,
De nu știi, îți spunem noi :
Cîmpul, holda, satul, balta,
Munca omului, unealta,
Chiar și viața-i pămîntească
Sînt moșie-mpărătească !
Necum fluieraşul tău,
Măi ciobane nătărău !

Omuleț :
O fi vrînd Măria Sa
Fluieraşul să mi-l ia...
Apăi să poftească-ncoace,
Dacă are chef să joace !

Supărat din cale-afară de cîte-i spusese fătul,
A plecat, cu tot alaiul, spre cetate, logofătul,
Intrebîndu-se de-i bine de-acel fluier să vorbească,
Sau să tacă, să nu-nfrunte sabia împărătească.
Să lăsăm, acum, o vreme, pe băiat cu turma lui,
Să aflăm ce se petrece la casa-mpăratului.
Cam ce vreți să se petreacă ? De cînd lumea, împărații
Se desfată și mănîncă : le duc grija nemîncații !...
Tot așa cu împăratul din țara lui Tudorel :
Își ducea în tihnă viața în petreceri fel-de-fel.
Iată-l, buhăit, la masă, tot mușcînd dintr-un copan,
Rumenit în mirodenii ! Pulpa grasă de curcan
O ținea în mîna dreaptă, iar cu stînga ridica
Un potir de-argint din care bea vîrtos, Măria Sa.
Imprejurul său curtenii îl priveau linguşitori,
Fericiți că luminatul va petrece pînă-n zori.
Zece roabe stau în jurul împăratului, pe rînd
Fiecare se apleacă la urechea lui cîntînd...

Arăpoaice poartă-n vîrful unor bețe pene mari,
Ca să-l apere de muște, de gîndaci și de țînțari.

Șapte fete îmbrăcate-n borangicuri străvezii
Dănțuiesc ca niște zîne. Păsări cîntă-n colivii.
Din cădelnițe se-nalță adieri îmbălsămate,
Ca să-ți fie cît mai dulce viața trîndavă,-mpărate !...

Logofătul :
Poftă bună, împărate,
Să mănînci pe săturate,
Să bei vin pe înfundate,
Și noi ne vom sătura...
Să trăiești, Măria Ta !

Împăratul :
Mulțumesc, boieri iubiți,
De binele ce-mi doriți...
Am mîncat și am băut
Și de somn mi s-a făcut !...

Logofătul :
Legănați-l binișor,
Împărate, somn ușor !

Împăratul :
Nu mi-e somn ! Să dorm nu pot...
Am mîncat curcanul tot,
Prin stomac mi se tot plimbă,
Ba mă trage și de limbă.

Logofătul :
Să chemăm pe Gîdilici !

Împăratul :
Logofete, bine zici.
Chemați-l pe măscărici.

Tălpile să-mi gîdile,
Spatele să-mi scarpine !

Și, deodată, la poruncă, îl aduc pe măscărici,
Cel ce scarpină pe Vodă, renumitul Gîdilici.
Are straiele bălțate, chivără cu zurgălăi ;
Toți îi dau picioare-n spate, și sudalme, și bătăi.
Însă lui puțin îi pasă că pe toți îi păcălește –
Pe cine mai mult îl bate pe-acela-l lingușește.
Face astăzi pe nebunul, iar mîine pe prostul face,
Dă dreptate tuturora, numai ca să-l lase-n pace.
Face tumbe, rîde, plînge, prinde broaște și guzgani
Și îi place viața asta că adună gologani.

Logofătul :
Iacătă-l pe Gîdilici !

Gîdilici :
Moșulică, sînt aici !

Împăratul :
Ce-ai spus, mă ? Nu-mi știi de frică,
Cum îmi spui tu, „moșulică" ?
Dați-mi biciul să-l plesnesc !

Gîdilici :
Iartă-mă ! Mă pocăiesc !
Iartă-mă ! Îmi pare rău,
Am uitat că ești flăcău,
Tocmai bun de ginerică !

Împăratul :
Așa să vorbești, de frică !

Gîdilici :
Dă picioarele încoace,
Să le gîdil cum îți place !

Împăratul :
Stai, mă, nu mă gîdila !

Logofătul :
Să trăiești, Măria Ta,
Hai să rîdem !

Curtenii :
Ha ! Ha ! Ha !

Gîdilici :
Preaslăvite împărate,
Vreau acuma și pe spate
Să te scarpin nițeluș,
Ca vaca pe viteluș !

Împăratul se întoarce, spatele grăsun și-arată,
Meșter Gîdilici i-alină pielea moale, scărpinată.
Cele șapte arăpoaice mișcă penele ușor,
Iar curtenii toți de-a-rîndul, în vîrful picioarelor
Încetează cîntec, danțuri... Prea slăvitul țării domn
Doarme, sforăie, visează, vorbește rîzînd în somn.

Logofătul :
Stăpînul a adormit
Și s-a pus pe sforăit.

Ies curtenii cîte unul, să nu li s-audă pasul ;
Nu tușesc și nu strănută, nici unul nu-și suflă nasul.
Gîdilici și el se culcă dedesubtul patului,
Să vegheze cu credință somnul împăratului.
Iată însă că moșneagul se trezește spăimîntat !
Ce să fie ? Glas de bucium... trîmbițe au răsunat.

Zăngănit de săbii... tobe... strigăte de ajutor,
Tropote de cai... năvală de potop cotropitor.
Se trezește împăratul și la ochi năuc se freacă.
Vîră degetu-n ureche. Parcă a-ncetat oleacă...
Vuietul se depărtează... Da' de unde ! I se pare !
Freamătul de bătălie crește, crește tot mai tare !

Împăratul :
Ce să fie ? Nu visez ?
Parcă nu-mi vine să crez...
Unde ești, măi Gîdilici ?

Gîdilici :
Aici, puiule, aici !

Împăratul :
Tu ai auzit ceva ?

Gîdilici :
Auzit, Măria Ta !

Împăratul :
Ce-auzișI, măi Gîdilici ?

Gîdilici :
Larmă mare de voinici,
Surle, tobe, tărăboi...
Ni se pare că-i război !

Împăratul :
Aoleo ! Da'nu se poate,
Nu se poate, măi netoate !
Uite vine logofătul,
Parcă umblă d-a-ndărătul !

Ce-i cu tine, măi băiete,
Ce e, măre logofete ?

Logofătul :
Proaste veşti, Măria Ta !

Împăratul :
Aoleo, nu mă speria,
C-o să fie vai de tine !

Logofătul :
Cete mari duşmanul vine :
Ne-au călcat hotarele,
Ne pradă ogoarele,
Viile, livezile,
Ne fură cirezile,
Vin mereu, ca un potop,
Săi din pat, stăpîne ! Hop !

Împăratul :
Iacă săr !
Mă frec la ochi.

Gîdilici :
Să nu-ţi fie de deochi !

Împăratul :
Stai niţel. Aş strănuta...

Logofătul :
Să trăieşti, Măria Ta !
Să plecăm la bătălie !

Împăratul :
De asta îmi arde mie ?!
Eu sînt mare împărat,
Trebuie să stau culcat !
Numai cînd mănînc mă scol –
Nu m-amestec în pîrjol !
Unde-i marele spătar ?
Să-l trimitem la hotar.

Logofătul :
Marele spătar, stăpîne,
Are oasele bătrîne,
E răcit ca vai de el
Și bea ceai de mușețel...

Împăratul :
Căpitanii ce fac, frate ?

Logofătul :
Stau cu fălcile legate...
Vitejia nu le place !

Împăratul :
Dar oștirea mea ce face ?

Logofătul :
Săraca, e nemîncată,
A rămas și dezbrăcată,
Armele i-au ruginit,
Nu e chip de război,
Că ne facem ciuciulete !

Împăratul :
Cum o-ntoarcem, logofete ?

Logofătul :
De ! Știu eu, Măria Ta ?
O minune ne-ar scăpa.

Împăratul :
O minune ? Ce minune ?
Spune, logofete, spune !

Logofătul :
Am aflat de-un ciobănel,
După nume, Tudorel...
Care cîntă și descîntă –
Lupii, urșii înspăimîntă,
Îi sucește cum îi place,
Oile încep să joace,
Chiar balaurii cumpliți
Cînd l-aud rămîn trăsniți !

Împăratul :
Ia te uită, Gîdilici !
Auzișî, mă ? Tu ce zici ?

Gîdilici :
S-alergăm la el în sat
Și să-l facem împărat,
Iar tu să te tragi de nas !

Împăratul :
Tot obraznic ai rămas !

Gîdilici :
Eu mă dau cu cine-i tare,
Cui nu-i place, salutare !

Sînt sau nu ca voi, curtean ?
Mă bag slugă la cioban,
Astăzi el e cel mai tare,
Cui nu-i place, salutare !

Împăratul :
Ieşi afară, măscărice !

Logofătul :
Împărate, bine zice :
Fluierul i-l vom lua,
Ca să pleci Măria Ta,
Din hotar pînă-n hotar,
Călare pe armăsar,
Pe duşmanii nesătui
Să-i descînţi şi să-i răpui !
Preaslăvite împărate,
Clipele sînt numărate,
De-aceea să ne grăbim
Pe cioban să-l folosim !

Împăratul :
Bine, omule, se poate ?
Noi avem aici de toate :
Avem oaste din belşug,
Căpitani cu meşteşug,
Arcuri, suliţe şi goarne,
Tot pămîntul să-l răstoarne.
Buzdugane mii şi mii,
Să tot facem bătălii.
Am secat vistieria
Ca să-mi înzestrez armia,
Şi-acuma, nădejdea toată
Să ne-o punem dintr-o dată,

Într-un fluier de cioban,
Să ne scape de dușman ?

Logofătul :
Asta e, Măria Ta !
Ți-am spus : nu putem lupta.
Oastea noastră, deocamdată,
Nu e-n stare să se bată.
Însă fluierul-minune,
Cînd la gură îl vei pune,
Puhoiul va conteni,
Pe dușmani vei nimici
Și atuncea toată slava
Împăratul aduna-va !

Împăratul :
Așa da. Mai merge. Bine.
Du-te. Mă încred în tine.
Pe cioban să-l ispitești,
Oricît cere să-i plătești !

Logofătul :
Păi să vezi, luminăție,
Nu vrea nici o avuție.

Împăratul :
Cum se poate ?!

Logofătul :
Iac-așa !

Împăratul :
Cu sila i-l vei lua !

Logofătul :
Nici cu sila nu se poate !

Împăratul :
Isprăvește, măi, netoate !
Du-te ! Adu-mi-l !

Logofătul :
E greu !

Împăratul :
Nu cumva să-l caut eu ?

Logofătul :
Chiar așa ziceam, stăpîne,
Numai asta ne rămîne !
Pe-mpărat cînd va vedea,
Într-o clipă o să-l dea.

Încrezîndu-se-mpăratul n-a mai stat prea mult pe gînduri,
Și trezindu-și căpitanii și curtenii, rînduri-rînduri,
Îmbrăcat în catifele, a plecat cu mare-alai,
Tobe, trîmbițe și surle, freamăt, nechezat de cai,
Și-a ajuns în satul unde Tudorică păstorea.
L-a găsit plecînd cu turma și l-a-ntîmpinat așa :

Împăratul :
Stai pe loc !

Tudorel :
Iacă, am stat !

Împăratul :
Nu te-nchini la împărat ?!
Nu-l slăvești ? Nu-i dai binețe ?

Tudorel :
Bună ziua, măi drumețe !

Împăratul :
Nu „drumețe", „împărate" !

Tudorel :
Ce-o fi aia, măi fîrtate ?!
Eu te văd că ești drumeț.

Împăratul :
Mă, să nu fi îndrăzneț,
Ai un fluier fără preț,
M-am gîndit și-am hotărît
Să mi-l dai numaidecît !
Altminteri ți-oi arăta
Cine e Măria Sa !
Așa știu să fac dreptate !

Tudorel :
Se prea poate, împărate !

Împăratul :
Am venit acuma eu
Cale lungă, drumul greu,
Să-mi dai fluierul. Hai, cere !

Tudorel :
Da' nu-ți cer nimic, măi vere !

Împăratul :
Văr cu tine, mocofane ?

Tudorel :
Ce tot mîrîi, măi Osmane ?

Împăratul :
N-am văzut de cînd mă știu
Mai obraznic zurbagiu !
Pune-ți mîna și-l legați,
Fluierul să i-l luați !

Și-n aceeași clipă, iată : doi oșteni pe el căzură.
Omuleț se dă deoparte, duce fluierul la gură
Și pornește iar o horă. Armăsaru-mpărătesc
Saltă, a simțit în spate aripile cum îi cresc.
Nechezînd de bucurie, el pornește lin să joace
Cu pași măsurați, asemeni cailor din iarmaroace.
Ceilalți armăsari, așijderi, se ridică aruncînd
De pe spate călăreții, și iată-i pe toți la rînd

Tropăind ca apucații și lăsîndu-se pe vine.
Joacă sîrba, căzăceasca, fiecare cum îi vine.
Aoleo, ce hărmălaie ! Să te strici de rîs, măi vere !
Împăratul parcă prinde o năstrușnică putere
Și pornește, ca flăcăii ; dă să chiuie, să sară,
De rîdeau de el berbecii. N-am văzut așa ocară !

Împăratul :
Ho, băiete, ho ! Destul !

Tudorel :
Împărate, ești sătul ?

Împăratul :
Stai, mă, nu mai fluiera !

Tudorel :
Mai joacă, Măria Ta !

Dar, pe cînd sufla băiatul, ticălosul Gîdilici,
Tot jucînd și ocolindu-l, ca un hoț, cu pașii mici,
Se repede pe la spate și îi smulge fluieraşul,
În batjocură strigîndu-i : „Ți-ai găsit, băiete, naşul !"
A-ncetat întreagă vraja ramurei de soc, subțire...
Hora toată se oprește. Om și cal își vin în fire.

Împăratul :
Hei, acum, oșteni, pe el,
Ia legați-l frumușel !
Să-l strîngeți de coate bine !
Să mă joace el pe mine !
De picioare să-l legați,
Temniței să-l aruncați,

Ca să-nveţe blestematul
Să se poarte cu-mpăratul !

Omuleţ :
Să-ţi îngheţe între deşte,
Să-ţi facă din buze cleşte,
Răzbunare ! Răzbunare !

Gîdilici :
Hai la temniţă, tîlhare !

La porunca-mpărătească, iată-mi-l pe Tudorel
Prins de patru inşi deodată şi trîntit, ca vai de el,
Dus pe sus, legat de coate şi zvîrlit în închisoare,
Temniţă adîncă, neagră, unde razele de soare
Nu pătrund, nu luminează şi n-au încălzit cîndva...
Tocmai el, ce de lumina soarelui se bucura !

Tudorel :
Ia te uită ce-am ajuns,
Uite unde m-au ascuns !
Din lumina soarelui,
Din răcoarea codrului,
Din desişul foilor,
Din mijlocul oilor,
Uite-n ce chilie
Neagră şi pustie
M-a întemniţat
Cruntul împărat !

Umblă cineva la uşă, iată, uşa s-a deschis
Şi-a intrat, ca o stafie, Gîdilici. Să fie vis ?
Măscăriciul poartă-n mînă un fanar aprins. Cu el,
Tot jucînd, el dă tîrcoale, luminînd pe Tudorel.

Gîdilici :
Hai noroc, fîrtate,
Multă sănătate !...
Tudor, Tudoraș,
Mîndru ciobănaș,
Tudor, Tudorel,
Tras ca prin inel,
Fluieraș de soc,
Hai noroc, noroc !

Tudorel :
Îți arde de joacă !

Gîdilici :
Să mai joc oleacă !
Pui-de-om ce zici,
E bine aici ?
Nu era mai bine
Să m-asculți pe mine ?
Azi te răsfățai,
Călăreai pe cai,
Stai pe șa înfipt
Și mîncai pui fript !

Omuleț :
Șterge-o, Gîdilici,
Hai, pleacă de-aici,
Lasă-mă în pace !

Gîdilici :
Chipul meu nu-ți place ?
Aș vrea să m-așez
Să mă ospătez.
Mă lași ?

Omuleț :
Treaba ta !

Gîdilici :
Voi bea, voi mînca,
Iar tu vei răbda !
Ia te uită pită
Albă, rumenită.

Uite și-o găină,
Ce grasă, ce plină !
Ți-e foame, bădiță ?
Înghite ! Sughiță !
Ia să-i trag puțin
O dușcă de vin !
Și-am să-ți spun îndată
Fapta-ți blestemată !
Află adevărul,
Plîngi și smulge-ți părul !
Tot cuprinsul zării
E pradă pierzării !
Vin dușmani grămadă
Și vatra ne-o pradă.
Cu fluierul tău,
Cioban nătărău,
I-ar fi alungat
Bunul împărat !

Omuleț :
Dac-aș fi știut
Pe noi ce-a căzut,
N-aș fi pregetat,
M-aș fi avîntat,
Din fluier cîntam
Vrăjmașii goneam...
De unde să știu ?

Gîdilici :
Acum e tîrziu !...
Stai și te căiește,
Rabdă și postește !

Măscăriciul iese țopăind voios,
Că mîncase bine, băuse vîrtos.

Omuleț :

Dac-ar fi așa,
Mult m-aș întrista.
Să vie dușmanul,
Să ne prade lanul ;
Din munți, din cîmpie
Să facă pustie,
Și să stau hapsîn
Cu mîinile-n sîn ?...

Se culcă băiatul pe piatra-nghețată,
Binișor adoarme și-n vis i s-arată
Turma lui : mioare, dulăii, Tomiță,
Și se mai arată buna lui domniță –
Zîna din pădure... palatul vrăjit...
Dulci cîntări adie... Doarme, fericit,
Mîngîiat de glasul prea frumoasei zîne,
Răsunînd din fundul basmelor bătrîne...

Zîna :

Nu, voinice Tudorele,
Nu poți face fapte rele !
Vina e a lor, întreagă,
Somn ușor, băiete dragă,
Visele să te-mpresoare,
N-avea grijă de mioare !
Nu sînt ele-n codrul meu,
Nu le duc de grijă eu ?
Iată, vin și ele-n vis –
Zîna bună le-a trimis !
Singurel mi te-au lăsat,
Flămînzit și însetat...
Dar a ta e lumea-ntreagă,
Somn ușor, băiete dragă !

În zadar mi te-au legat,
Fluieraşul ţi-au furat ;
Pentr-un suflet veştejit,
Fluieraşul tău vrăjit
N-are glas ! Putere-i alta :
Omu-i totul, nu unealta !

Şi pe cînd băiatul doarme fericit în visul lui,
Oare ce se mai întîmplă la curtea-mpăratului ?
Rele veşti sosesc din lumea tîrgurilor, satelor,
Tot mai mult sporesc duşmanii şi dau foc palatelor.
Ce să zică împăratul că rămas-a tot fudul.
Vesel îşi ridică nasul : „I-am lăsat ! Acum, destul !
Am un leac, am fluieraşul ! Doar o dată să le cînt,
Şi-o să văd pe toţi duşmanii cum stau smirna, la pămînt".
Meşter mare vrea să-şi pună fluierul la încercare ;
Le-a ieşit în drum o turmă cu vreo şaptezeci de oi –
Un cioban bătrîn le cîntă oilor dintr-un cimpoi.

Împăratul :
Staţi ! Să ne oprim aici !
Dă-te-ncoace, Gîdilici !
Logofeţi, curteni, soldaţi,
La mine să vă uitaţi !

Logofătul :
Ascultăm şi ne uităm
Şi grozav ne minunăm !
Mă ciobane de la oi,
Ia mai taci, mă, din cimpoi !
Isprăveşte cu cîntatul,
C-o să cînte împăratul !

Împăratul :
Din fluier eu am să cînt,
Oile să le descînt,
Să vedem cum or să joace,
Veniți, oilor, încoace !

Duce fluierul la gură... degetele și le poartă
Peste cele șapte găuri. Da' de unde ! Creangă moartă !
Nici un cîntec nu pornește – doar sughițuri de netot,
Scîrțîit, bolboroseală, bîzîit și-atîta tot !
Oile privesc la dînsul cu mirare, nemișcate,
Nu ridică laba una, necum să pornească toate !
De mînie, împăratul roș la față s-a făcut,
Turma spatele-i întoarce și-o pornește la păscut !

Împăratul :
Ce e asta ? Eu le cînt,
Le vrăjesc și le descînt
Și ele mi-arată coada ?

Logofătul :
Ce știe oaia, neroada ?

Împăratul :
Știe oaia sau nu știe,
Să mi-o facă asta mie !?

Logofătul :
Oilor nerușinate !
Ia mai cîntă, împărate !

Împăratul :
Logofete, m-ai mințit,
Fluierul nu e vrăjit !

M-ai făcut de rîs, potaie,
Ia stîlciți-l în bătaie !
Chemați repede casapul,
Hei, casap, ia taie-i capul !

Logofătul :
Îndurare ! Îndurare !
Să mai facem o-ncercare !
Oile rămîn tot oi,
Ia încearcă-ne pe noi,
Și-o să vezi cum om juca !
Încearcă, Măria Ta !

Logofătul, din sprînceană, face semn lui Gîdilici,
Gîdilici, la rîndu-i face semne altora, mai mici,
Și cum duce împăratul fluierul la gură–gata !
Toți curtenii prind să salte... li se umflă beregata,
Țin o mînă peste ceafă și căciula pe-o ureche,
Sar, și chiuie, și-aleargă parcă apucați de streche.

Logofătul :
Aoleo, ne-ai fermecat !
Nu mai pot de-atît jucat !

Gîdilici :
Ne-ai dat gata, leule !
Mare paraleule !

Împăratul :
Ce mare putere am !
Îi mănînc pe toți ! Ham ! Ham !
Aduceți-mi buzduganul,
Pulbere să-mi fac dușmanul.
Să poftească mii și mii,
Să-i mănînc pe toți de vii !

Dați-mi sabia s-o-ncing,
Și vrăjmașii să-i înving.
Îmi adun puterile,
Să-mi păzesc averile,
Pungile, moșiile,
Palatul și viile.

Logofătul :
Să strîngem puterile,
Să scăpăm averile !

Un curtean :
Pungile... moșiile...

Alt curtean :
Cirezile... viile...

Baciul :
Dar ce face biata țară ?

Împăratul :
Treaba ei ! Poate să piară,
Numai eu să scap cu bine,
Să vă iau pe toți cu mine.

Logofătul :
Să trăiești, Măria Ta,
Că și noi gîndim așa !

Gîdilici :
Iar e tare moșulică,
Să mă dau cu el nu strică !

Beți de-atîta viteție – li se duse viteția
Cînd văzură oaste multă năvălind ca vijelia...
Larmă... săbii peste scuturi, vin dușmanii mii și mii
Iar în fruntea lor cumplitul, maimarele Hangerli.
Drept la împărat se duce, să-l înfrunte, voinicește,
Pas' să-l înțeleagă însă, împăratul, ce vorbește !

Hangerli :
Az ghiordun, az bacalun !

Împăratul :
Ce vrea ăsta, e nebun ?

Hangerli :
Baș aram, baș zurdugun !

Împăratul :
V-am spus eu : curat nebun.

Hangerli :
Bacalum ghiordez ghiordel !

Gîdilici :
Zice să te lupți cu el...
Amîndoi, în luptă dreaptă !

Împăratul :
Stai, dușmane, mai așteaptă !

Hangerli :
Iatagan ghiordel ghiordum !

Împăratul :
Binișor, ți-arăt acum !

Vodă suflă cu putere-n fluierul fără pereche,
Mirat, Hangerli-l privește ca pe-un om într-o ureche.

Împăratul :
Uite, mă ! Nu vrea să joace !
Hei, gealat, ia dă-te-ncoace,
Taie-i capul la iuțeală,
Că eu nu stau la tocmeală !

Trage sabia gealatul, Hangerli stă nemișcat,
Calul său, lovind cu coada, îl răstoarnă pe gealat.

Hangerli :
Bîldîbîc, ptiu mascara !

Gîdilici :
L-ai răpus, Măria Ta !

Împăratul :
Ce răpus, mă, ce răpus,
Nu vedeți unde s-a dus ?
La palatul meu se duce,
Scaunul vrea să-mi apuce !

Pleacă Hangerli cu oastea ca să prade cîmpuri, case,
Împăratu-și varsă focul pe turma ce nu jucase !

Împăratul :
Voi sînteți de vină, oi,
Oi neroade ! Voi, da, voi !
Dac-ați fi jucat chindia,
Nu-mi pierdeam împărăția !
În horă de vă prindeați,
De dușman și voi scăpați.

Baciul :
Sînt cioban, Măria Ta,
Dar te rog a m-asculta.
Fluierul din care cînți
Nu putea-vei să-l descînți !
Oricît ești de împărat,
El rămîne lemn uscat...
Lemnu-i una, omul, alta ;
Omu-i totul, nu unealta !
Fluieraşul fermecat
Zîna altuia l-a dat.
Numai mîna cea isteață
Poate vrăjii să-i dea viață.

Altă mînă dacă-l poartă,
El rămîne creangă moartă.
Cheamă-l deci pe Tudorel,
Să ne mîntuiască el.

Împăratul :
Bine ! Unul dintre voi
Să ia calul meu, ba doi,
Să vă faceți fulger, roată,
Și din temniță să-l scoată

Pe ciobanul Tudorel –
Să veniți aici cu el,
Într-un zbor să fiți aici...
Du-te și tu, Gîdilici !

Gîdilici :
La poruncă, preaslăvite !
Iacă plec, în trei clipite
Sînt aici, cu vestea bună,
Gîdilici, fă-te furtună !
Eu de cînd plecai de-acasă
Ți-am fost slugă credincioasă,
Dacă vrei și cal mă fac !
Cum să nu-ți fiu eu pe plac ?

Măscăriciul se aruncă pe-armăsaru-mpărătesc,
Un oștean îl însoțește, în goană se năpustesc
Să-l aducă pe băiatul azvîrlit în pușcărie.
Stă pe gînduri moșulică cu gîndul la-mpărăție.
Tot așa și logofătul, care-și vede slava dusă,
Amărît își smulge părul în durerea lui nespusă.
Cetele dușmane, toate, într-o oaste se adună,
Dau năvala cea din urmă, spre cetate, s-o supună.
Urcă dealu-n mare grabă, la palatele domnești,
Le aprind și le dărîmă cît răsufli, cît clipești.
Dar, deodată, ce s-aude ? Tropote de cal răsună.
Scos din temniță, sosește Omuleț, ca o furtună.
Măscăriciul se mîndrește cum că el l-ar fi adus :
– A venit cel ce ne scapă ! Sus cu el !... Voinice, sus !

Gîdilici :
L-am adus ! E omul meu !
Am de gînd să-l fac Vlădică !

Logofătul :
Ba al meu e Tudorică !

Împăratul :
Gura ! Ce strigați mereu ?
Tudorel e omul meu !

Omuleț :
Am să cînt ; nu pentru tine,
C-ai pățit mare rușine,
Am să cînt, dar pentru noi,
Cei săraci, plini de nevoi,
Pentru oamenii din sate
Și mulțimile-apăsate,
Și-al norodului belșug,
Că destul am stat la jug !

Cu privirea îndreptată spre puhoaiele dușmane,
Adunate sus pe munte, de prin văi și bărăgane,
Omuleț porni să cînte doină aspră, vitejească,
Din adîncuri de genune vuietul porni să crească.
Fremătau stejarii, codrul, păsările, mii și mii,
Întrecîndu-se în freamăt, în azur de bucurii.
Tot văzduhul se umpluse, din hotar pînă-n hotar,
Răsunînd ca o tipsie de argint și de cleștar...
Și la freamătul acesta s-adunau femei, bărbați,
Înarmați cu furci și coase, cu topoare înarmați.
Alergau bătrîni, bătrîne, tot poporul s-aduna
Și-n vrăjmaș dădeau năvala. Vrăjmașul se clătina,
Neștiind de unde vine al norodului puhoi.
Nu oștire-mpărătească, ci un nesfîrșit șuvoi.
Vin mereu, de pretutindeni, pe dușman îl împresoară,
Îl răstoarnă, îl sfărîmă, îl alungă, îl omoară...

Împăratul :
Ia uitați-vă, minune !
I-am răpus ! Băiete, spune :
Vrei să-ți dau un armăsar ?
Vrei să-mi fii mare spătar ?

Omuleț :
Nu-i de mine spătăria,
Nici de tine-mpărăția !
Du-te la călugărie,
Lasă-te de-mpărăție !

Împăratul :
Dumneata ce zici, fîrtate ?

Baciul :
Tudorel are dreptate...
Cată-ți, omule, de treabă !

Omuleț :
Haideți, ștergeți-o degrabă,
Stăpînirea nu-i de voi,
Eu rămîn cioban la oi !

Împăratul :
Aoleo, valeu, vai mie,
Mă duc la călugărie,
Să trăiesc printre dihănii,
Să postesc, să bat mătănii,
C-am ajuns la grea nevoie ;
Să mă scape Sfînt Sisoie,
Și Naum din Avacum !
Cu tămîie să afum

Patruzeci de mucenici,
Hai cu mine, Gîdilici !

Gîdilici :
Din scaun dacă te-au scos,
Rămîi, neică, sănătos !
Eu mă dau cu cine-i tare...
Cui nu-i place salutare !

Omuleț :
Nu fugi, măi, măscărice,
Că vreau să te bat cu bice.
Ai să stai în locul meu,
Jos, în temniță, mereu.
Logofete, dumneata
Lîngă măscărici vei sta,
Să aibă cui gîdila
Tălpile și spatele,
Tot pe nemîncatele.

Împăratul :
Toată lumea m-a lăsat,
Valeu, ce mai împărat !
Sînt mai gol decît un prunc !
Hai în gîrlă să m-arunc !

Și, trăgîndu-se de plete și bocindu-se, oftînd,
Blestemîndu-și măreția și prostia, într-un gînd,
Împăratul-moșulică se zvîrli de pe o stîncă,
Aruncîndu-se-n vîltoare, unde-i apa mai adîncă...
Și-n vreme ce ticăloșii își primeau din plin osînda,
Oamenii trudiți o viață cunoșteau acum izbînda.

Au scăpat de apăsare, de curteni și de dușmani,
Vor trăi în bunăvoie, laolaltă, ani și ani.
Primăvară după iarnă, după gerul greu, dezgheț,
Mulțumind lui Tudorică, Pui-de-om și Omuleț !